

Λεωνίδας Βατικιώτης *Νέα αντιδραστική μετάλλαξη της Ευρωπαϊκής Ένωσης με πρόσχημα την Ελλάδα*

Σημείο σταθμό για την πορεία και τον χαρακτήρα της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης συνιστά η απόφαση που λήφθηκε στη Σύνοδο Κορυφής των 16 αρχηγών-κρατών και κυβερνήσεων των χωρών της ευρωζώνης κατά τη διήμερη Σύνοδο Κορυφής στις 25 και 26 Μαρτίου. Η σημασία της έγκειται στις τομές που αποφασίστηκαν και πολύ σύντομα θα εφαρμοστούν με αφορμή την αντιμετώπιση της τρέχουσας δημοσιονομικής κρίσης της Ελλάδας. Σημεία κορύφωσης αυτής της κρίσης που ξεκίνησε τον Δεκέμβρη του 2009 αποτέλεσαν τα έκτακτα, αντιλαϊκά μέτρα που ανακοίνωσε η κυβέρνηση για να μειωθεί το δημοσιονομικό έλλειμμα (όπως περιγράφεται η υπέρβαση των δαπανών από τα έσοδα του κρατικού προϋπολογισμού) και μακροπρόθεσμα το χρέος, οι υποβαθμίσεις της ελληνικής οικονομίας από τους οίκους αξιολόγησης πιστοληπτικής ικανότητας (π.χ. 9 Δεκέμβρη 2009 από Fitch, 17 Δεκέμβρη από Standard & Poor's) και η επακόλουθη άνοδος των επιτοκίων με τα οποία δανείζεται το ελληνικό δημόσιο για να καλύψει τις τρέχουσες ανά-

γκες του. Ειδικότερα δε η μεγέθυνση της διαφοράς των ελληνικών επιτοκίων σε σχέση με τα επιτόκια τα οποία εξασφαλίζει η Γερμανία για τα πενταετή ομόλογά της (τα περίφημα σπρεντς).

Σε αδρές γραμμές να τονίσουμε πως, στον αντίποδα των κυβερνητικών μεγαλοστομιών, οι αποφάσεις της Ε.Ε. αποτελούν ολοκληρωτική ήττα για τους στόχους που είχε θέσει η Ελλάδα προσερχόμενη στις Βρυξέλλες. Οι αποφάσεις της Ε.Ε. ήταν οι χειρότερες που μπορούσε να περιμένει η Ελλάδα. Ο διάβολος δεν βρίσκεται... στις λεπτομέρειες αλλά σε όλο το κείμενο, από την πρώτη μέχρι την τελευταία του γραμμή.

Πέντε μείζονος σημασίας αλλαγές, βαθιά συντηρητικού, αντιλαϊκού χαρακτήρα περιλαμβάνει η απόφαση των «16». Η πρώτη και σημαντικότερη έγκειται στον επανακαθορισμό των κανόνων συμμετοχής στην ευρωζώνη. Αναφέρεται ρητά: «Η σημερινή κατάσταση αποδεικνύει την ανάγκη για ενίσχυση και συμπλήρωση του υπάρχοντος πλαισίου ώστε να διασφαλισθεί η δημοσιονομική σταθερότητα και να ενισχυθεί η δυνατό-

τητά της να δρα σε περιόδους κρίσης. Μελλοντικά η επιτήρηση των οικονομικών και δημοσιονομικών κινδύνων και τα εργαλεία για την πρόληψή τους, συμπεριλαμβανομένης και της διαδικασίας περί υπερβολικού ελλείμματος θα πρέπει να ενισχυθούν». Στην επόμενη και τελευταία παράγραφο τονίζεται: «Καλούμε τον πρόεδρο του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου να θεσπίσει μια ομάδα εργασίας [...] ώστε να παρουσιάσουν στο Συμβούλιο, πριν από το τέλος του χρόνου, τα μέτρα που απαιτούνται για την επίτευξη αυτού του στόχου!» Με άλλα λόγια η Ε.Ε. κρίνει αναποτελεσματικό και ανεπαρκές το υπάρχον πλαίσιο λειτουργίας της ευρωζώνης, δηλαδή το Σύμφωνο Σταθερότητας και Ανάπτυξης, βάσει του οποίου στις 3 Μαρτίου ανακοινώθηκαν από την κυβέρνηση του ΠΑΣΟΚ τα χειρότερα μέτρα λιτότητας που έχουν ποτέ εξαγγελθεί στην Ελλάδα. Κι όταν εννοούν ανεπαρκές, σε βαθμό τέτοιο μάλιστα ώστε να υπαινίσσονται την υπαιτιότητά του για την εμφάνιση της δημοσιονομικής κρίσης που έπληξε την Ελλάδα, υποδεικνύουν ένα νέο πλαίσιο πολύ πιο αυστηρό, πολύ πιο περιοριστικό από το υπάρχον. Η κρίση στην Ελλάδα επομένως ξαναγράφει τους κανόνες λειτουργίας της ευρωζώνης θεσπίζοντας, με βάση δημοσιεύματα, ακόμη και βαριές χρηματικές ποινές για όσες χώρες διατηρούν επί μακρόν υψηλά δημοσιονομικά ελλείμματα και δημόσια χρέη.

Το δεύτερο αρνητικό στοιχείο για την Ελλάδα –ή οποιαδήποτε άλλη χώρα αναγκαστεί να προσφύγει στο μηχανισμό διάσωσης που δημιουργήθηκε– έγκειται

στο ότι τελικά κάθε πιθανή λύση θα περιλαμβάνει Διεθνές Νομισματικό Ταμείο. «Ο μηχανισμός θα περιλαμβάνει μια ουσιαστική χρηματοδότηση από το ΔΝΤ και μια μεγαλύτερη χρηματοδότηση από τα κράτη-μέλη της ευρωζώνης», αναφέρεται κατά λέξη. Η απειλή επομένως της κυβέρνησης Γ. Παπανδρέου ότι θα προσφύγει στο ΔΝΤ γύρισε μπούμερανγκ! Μια συμβουλή που πολύ πιθανά προτάθηκε από «τους ανθρώπους του προέδρου» (Ελενα Παναρίτη, Γιώργος Παπακωνσταντίνου, κ.λπ.) που σχεδόν όλοι τους έχουν θητεύσει στους μισητούς αυτούς οργανισμούς (ΔΝΤ, Παγκόσμια Τράπεζα, ΟΟΣΑ) από θέσεις αργυρώνητων στελεχών και όχι απλά αγνοούν ή υποτιμούν τις δραματικές συνέπειες για την κοινωνική πλειοψηφία από τα μέτρα που υποδεικνύουν αλλά θεωρούν τις παρεμβάσεις τους εξυγιαντικές, ακόμη και σωτήριες! Όταν έγινε δε αντιληπτό το πραγματικό αντίκρισμα της απειλής ήταν πια αργά. Η Γερμανία δεν άφησε την ευκαιρία να πάει χαμένη επιβάλλοντας σε κάθε χρηματοδοτικό σχήμα την εμπλοκή του μισητού οργανισμού. Αξίζει όμως να παρατηρήσουμε τις αντιδράσεις που καταγράφηκαν ενάντια σ' αυτή την απόφαση. Ο Γάλλος υπουργός παρά τω πρωθυπουργώ για παράδειγμα Πατρικ Ντεβετζιάν δήλωσε ότι η προσφυγή στο ΔΝΤ αποτελεί «μήνυμα αδυναμίας» που δείχνει ότι «η Ευρώπη είναι ανίκανη από μόνη της να υπερασπιστεί το νόμισμά της». Διαφωνίες εξέφρασε και ο πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας Ζαν Κλοντ Τρισέ.

Για να γίνει δε εμφανές γιατί η ανά-

μειξη του ΔΝΤ ισοδυναμεί με ό,τι χειρότερο μπορεί να τύχει σε ένα λαό ή ένα καπιταλιστικό σχηματισμό αρκεί μια ματιά στα κατορθώματά του. Το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο έγινε μια από τις πιο κακόφημες λέξεις όταν ταύτισε τις δανειοδοτήσεις του (βάσει του ρόλου του εγγυητή των διεθνών πληρωμών που ανέλαβε με τη Συμφωνία του Μπρέττον Γουντς το 1944) με τις λεγόμενες θεραπείες-σοκ. Βίαια προγράμματα «διαρθρωτικής προσαρμογής» όπως χαρακτηρίζονται που πάντα μα πάντα οδηγούν στην ύφεση, την εκτόξευση της ανεργίας και της φτώχειας. Προς επίρρωση αρκεί μια ματιά στη Λετονία, που προσέφυγε στις «φιλανθρωπικές» υπηρεσίες του για να εξασφαλίσει με ευνοϊκούς όρους δάνειο ύψους 7,5 δισ. δολ. Το αποτέλεσμα ήταν το ΑΕΠ της να καταγράψει παγκόσμιο αρνητικό ρεκόρ το 2009 φθάνοντας να μειωθεί σε ετήσια βάση κατά 18%! Ρεκόρ επίσης καταγράφουν στη Λετονία η ανεργία και η φτώχεια, που είναι οι υψηλότερες στην Ε.Ε., βάσει ανακοινώσεων της Γιούροστατ, πλήττοντας το 24% και το 26% του πληθυσμού τους αντίστοιχα. Υπ' αυτή την έννοια ο εξαναγκασμός σε δανειοδότηση από το ΔΝΤ, επί του οποίου δεν υπάρχει κανένας δημοκρατικός έλεγχος ενώ οι αποφασίζοντες αποτελούν τεχνοκράτες καριέρας Ταλιμπάν του νεοφιλελευθερισμού, είναι ταυτόσημη της εξαθλίωσης. Γι' αυτό τον λόγο έπρεπε να αποφευχθεί πάση θυσία το ΔΝΤ, κάτι που δεν κατέστη εφικτό.

Το τρίτο αρνητικό σημείο της απόφασης των «16» έγκειται στο ότι η παρέμβαση του χρηματοδοτικού μηχανι-

σμού θα γίνεται πάντα κατόπιν εορτής, μετά δηλαδή το διεθνή διασυρμό εκείνης της χώρας που αδυνατεί να καλύψει τις δανειακές της ανάγκες. «Αυτός ο μηχανισμός θα πρέπει να θεωρείται η έσχατη λύση όταν η χρηματοδότηση από τις αγορές είναι ανεπαρκής», αναφέρεται στην απόφαση. Πρακτικά, λέει η Γερμανία (κι όχι γενικώς οι ηγέτες της ευρωζώνης όπως θα δούμε στη συνέχεια) πρώτα μια χώρα θα χρεοκοπήσει, θα δηλώσει δημοσίως ότι απέτυχε να χρηματοδοτήσει τις ανάγκες της και αδυνατεί να ανταποκριθεί στους όρους των αγορών και μετά θα ενεργοποιηθεί ο μηχανισμός. Η δράση του παρ' όλα αυτά θα είναι κενή περιεχομένου γιατί ορίζεται ρητά πως η δανειοδότηση θα χορηγείται με επιτόκια αγοράς – κι αυτός είναι ο τέταρτος λόγος για τον οποίο η απόφαση είναι καρμανιόλα! «Στόχος αυτού του μηχανισμού δεν θα είναι να παράσχει χρηματοδότηση με τα επιτόκια του μέσου όρου της ευρωζώνης αλλά να θεσπίσει κίνητρα για επιστροφή στη χρηματοδότηση από τις αγορές το συντομότερο δυνατό με τα κατάλληλα επιτόκια κινδύνου». Κι αμέσως μετά συμπληρώνει για να μη μείνει καμιά αμφιβολία: «Τα επιτόκια δεν θα είναι συμβατικά, δηλαδή δεν θα περιλαμβάνουν οποιοδήποτε στοιχείο στήριξης»!

Τέλος, ο πέμπτος λόγος για τον οποίο η απόφαση της Ε.Ε. αποτελεί ήττα για την Ελλάδα (και όχι μόνο) αφορά την απαίτηση της Γερμανίας να προστεθεί ο ακόλουθος όρος: «Οποιαδήποτε εκταμίευση αυτών των διμερών δανείων θα αποφασίζεται από τις χώρες-μέλη της ευρωζώνης ομόφωνα»! Αυτή η προϋπόθεση ση-

μαίνει ότι καμία χώρα ή κανένας συνασπισμός χωρών δεν θα έχει τη δυνατότητα να προβεί σε δανεισμό μιας χώρας που δέχεται κερδοσκοπική επίθεση αν δεν συμφωνεί η Γερμανία. Με αυτό τον τρόπο η Άνγκελα Μέρκελ (ή Μαντάμ Νον, Μάτζι Μέρκελ και Σιδηρά Καγκελάριος, για να αναφέρουμε μερικά μόνο από τα κοσμητικά επίθετα με τα οποία την στόλισε ο ευρωπαϊκός Τύπος) κατάφερε ένα συντριπτικό διπλωματικό πλήγμα στη Γαλλία. Ο Νικολά Σαρκοζύ όλες τις προηγούμενες μέρες κι ακόμη λίγες ώρες πριν ξεκινήσει η επίμαχη συνεδρίαση κατέβαλλε κάθε δυνατή προσπάθεια για να πείσει τη Μέρκελ να χαλαρώσει τα κριτήρια δανεισμού των δοκιμαζόμενων χωρών. Κίνητρό του δεν ήταν κάποιος «φιλελληνισμός», ούτε καν τα αναμενόμενα οφέλη της γαλλικής ναυπηγικής βιομηχανίας από την πώληση στην Ελλάδα δύο πολεμικών πλοίων. Απλώς η Γαλλία, έχοντας κι αυτή υψηλό δημοσιονομικό έλλειμμα και χρέος (8,5% και 82,5% του ΑΕΠ για το 2010 αντίστοιχα, όταν τα ελληνικά προβλέπονται σε 9,5% και 125%) μπορεί εύκολα να αντιληφθεί τη δεινή θέση στην οποία βρίσκεται όχι μόνο η Ελλάδα αλλά επίσης η Πορτογαλία, η Ισπανία, η Ιταλία, η Ιρλανδία κι άλλες χώρες της Ε.Ε. που είναι εκτός ευρωζώνης (Αγγλία). Τα δικά τους συλλογικά συμφέροντα επιχείρησε να εκφράσει το Παρίσι χωρίς φυσικά να τα καταφέρει. Η απόσταση συμφερόντων μεταξύ Γαλλίας και Γερμανίας και η σύγκλιση της Γαλλίας με τα PIGS (όπως περιφρονητικά χαρακτηρίζονται από τον βρετανικό Τύπο οι χώρες Πορτογαλία, Ιταλία, Ελλάδα, Ισπανία)

έγινε ορατή πολύ πριν ξεκινήσει η Σύνοδος Κορυφής όταν η Γαλλίδα υπουργός Οικονομικών Κριστίν Λαγκάρντ υπέδειξε το γερμανικό εμπορικό πλεόνασμα ως βαθύτερη αιτία των δημοσιονομικών ελλειμμάτων που αντιμετωπίζουν οι περισσότερες χώρες της Ε.Ε. Επρόκειτο για καθοριστική παρέμβαση καθώς υπογράμμισε τον ανταγωνιστικό χαρακτήρα των οικονομικών δοσοληψιών που αναπτύσσονται εντός της Ε.Ε., προς όφελος της Γερμανίας φυσικά. Έφερε δε στην επιφάνεια την όξυνση των ενδοϊμπεριαλιστικών ανταγωνισμών που πυροδοτεί η κρίση. Εξίσου διαφωτιστικές για τον απειλητικό χαρακτήρα της γερμανικής επέκτασης ήταν και οι απαντήσεις που εισέπραξε η Γαλλίδα υπουργός. Ο υπουργός Οικονομικών του Δ' Ράιχ, για παράδειγμα, Βόλφγκανγκ Σόιμπλε δήλωσε ότι η Γαλλίδα ομόλογός του ήταν σαν να ζητούσε από την Μπάγκερν Μονάχου να παίξει λιγότερο καλά, ενώ ο υπουργός Οικονομίας δήλωσε πως είναι σαν να λες σε ένα πρωταθλητή του σπριντ να βάλει βαρίδια στην τσέπη του! Μεθερμηνευόμενα τα παραπάνω εγγυώνται πώς η Γερμανία δεν πρόκειται στο μέλλον να σταματήσει να πιέζει τα εμπορικά ισοζύγια των υπόλοιπων χωρών. Όσο γι' αυτές, η μοναδική διέξοδος που διαθέτουν είναι η συμπίεση του δικού τους εργατικού κόστους, αν θέλουν να καταστούν ανταγωνιστικές! Αυτό είναι το μέλλον που επιφυλάσσει η Ε.Ε.

Το ερώτημα που αυθόρμητα προκύπτει είναι τι άλλο μπορούσε να γίνει. Στην πραγματικότητα η Ε.Ε. διέθετε, θεωρητικά πάντα, άπειρες δυνατότητες που

στην πράξη περιορίζονται σημαντικά λόγω των ταξικών συμφερόντων και συγκρούσεων που τη διαπερνούν τόσο οριζόντια, μεταξύ ανταγωνιστικών αστικών τάξεων, όσο και κάθετα, μεταξύ μισθωτής εργασίας και κεφαλαίου σε κάθε ξεχωριστή χώρα της Ένωσης: από την έκδοση εντόκων γραμματίων του ελληνικού δημοσίου που θα απευθύνονταν στο εγχώριο αποταμιευτικό κοινό όπως συνέβαινε στις αρχές της δεκαετίας του 1990 (μια κίνηση που θα συναντούσε όμως την αντίδραση των τραπεζιτών και της Ε.Ε.) μέχρι τη δημιουργία ενός ταμείου ενίσχυσης όπως αυτά που δημιουργούνταν το ένα μετά το άλλο τη δεκαετία του 1980, όταν η Γερμανία ήθελε να διασκεδάσει την δικαιολογημένη καχυποψία απέναντι στην ΕΟΚ και να πείσει για τα οφέλη της, ή ακόμη και τη συνέχιση του δανεισμού με επιτόκιο 6%. Όσο κι αν δεν είναι επιθυμητό δεν είναι και καταστρεπτικό επιτόκιο, πολύ περισσότερο αν συγκριθεί με τα όσα επιφυλάσσει το ΔΝΤ! Η απλούστερη όμως λύση φάνηκε μια μέρα πριν την κρίσιμη Σύνοδο Κορυφής, όταν ο πρόεδρος της ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας Ζαν Κλοντ Τρισέ ανακοίνωσε ότι ο θεματοφύλακας του ευρώ θα συνεχίσει να δέχεται ακόμη και το 2011 ως ενέχυρα ομόλογα εμπορικών τραπεζών ακόμη κι από χώρες των οποίων η πιστοληπτική ικανότητα μειώνεται. Με αυτό τον τρόπο η ΕΚΤ αμφισβήτησε έστω και καθυστερημένα το μηχανισμό και την κλίμακα βαθμολόγησης των οίκων αξιολόγησης πιστοληπτικής ικανότητας, καταφέροντας έτσι ένα πλήγμα στην εξουσία τους προς όφελος όλων των

χωρών που δοκιμάζονται από τις κάθε άλλο παρά αντικειμενικές και αμερόληπτες εκτιμήσεις τους. Το σημαντικότερο όμως είναι ότι έδωσε παράταση ζωής σε ένα μηχανισμό παραγωγής εύκολου κέρδους για τις εμπορικές τράπεζες με χορηγό τους φορολογούμενους. Κινητήρια δύναμη αυτού του μηχανισμού είναι η ΕΚΤ, που θα συνεχίσει και μετά το 2010 να δανείζει τις εμπορικές τράπεζες με επιτόκιο 1% δεχόμενη ως ενέχυρα ομόλογα του Δημοσίου, για να μπορούν οι εμπορικές τράπεζες στη συνέχεια να δανείζουν το Δημόσιο με επιτόκιο 6%! Κι αφού είναι τόσο απλό να δώσει χρήμα με επιτόκιο 1% η ΕΚΤ, γιατί δεν δίνει και στα κράτη και περιορίζει τη γενναιοδωρία της μόνο στις εμπορικές τράπεζες;

Πρόκειται για τοκογλυφία, αλλά συμβαίνει κατ' επανάληψη. Ακόμη και στην έκδοση ομολόγων του ελληνικού δημοσίου τη Μεγάλη Δευτέρα 29 Μαρτίου, όταν παρά τις θριαμβολογίες της κυβέρνησης για τα ευεργετικά αποτελέσματα που θα έχει η απόφαση της Ε.Ε. στη βελτίωση των όρων δανεισμού το επιτόκιο παρέμεινε στο υψηλό επίπεδο του 6%, το 1/3 των χρημάτων δόθηκε από ελληνικές τράπεζες! Η έκδοση όμως της 29ης Μαρτίου ήταν αποκαλυπτική αν συγκρίνουμε το επιτόκιο που εξασφάλισε το Δημόσιο με το επιτόκιο που είχε πάρει στις δύο προηγούμενες εκδόσεις. Καταμεσής λοιπόν της κρίσης, στις 25 Ιανουαρίου, το επιτόκιο με το οποίο δανείστηκε το Δημόσιο 8 δισ. με πενταετές ομόλογο σταθερού επιτοκίου ήταν 6,2% και στις 4 Απρίλη ο επόμενος δανεισμός 5 δισ. ευρώ με δεκαετές ομόλογο πραγματοποιή-

θηκε με επιτόκιο 6,25%. Ποιο ήταν τελικά το αποτέλεσμα και η αναγκαιότητα επίσης των αντιλαϊκών μέτρων που ανακοινώθηκαν στις 3 Μάρτη αν το επιτόκιο συνεχίζει να κινείται στα ίδια τοκογλυφικά επιτόκια; Ακόμη: κατά πόσο ο μηχανισμός που αποφασίστηκε από τους ηγέτες των κρατών-μελών της ευρωζώνης «ήταν μια μεγάλη νίκη της Ελλάδας και μια μεγάλη επιτυχία της ευρωζώνης», όπως έσπευσε να δηλώσει ο υπουργός Οικονομικών Γ. Παπακωνσταντίνου με συνέντευξή του στην *Κυριακάτικη Ελευθεροτυπία* στις 28 Μαρτίου αν το επιτόκιο δανεισμού παρέμεινε ίδιο;

Στην πραγματικότητα αυτό που αποδεικνύεται περίτρανα είναι πως τα αντι-

λαϊκά μέτρα του ΠΑΣΟΚ, από την αύξηση του ΦΠΑ μέχρι την κατάργηση των επιδομάτων κι ενός μισθού των δημοσίων υπαλλήλων, δεν σχετίζονταν πραγματικά με την αντιμετώπιση της κερδοσκοπικής επίθεσης που δεχόταν η Ελλάδα. Το ζητούμενο ήταν ένα αντεργατικό προαξικόπημα, όπως αυτό που επί χρόνια επιδίωκαν κύκλοι του κεφαλαίου, από την Τράπεζα της Ελλάδος (που χειρωνακτολογούσε συστηματικά για την ανάγκη ενός σταθεροποιητικού προγράμματος) μέχρι το ΣΕΒ και το ΙΟΒΕ (που πίεζαν για διαρθρωτικές αλλαγές) με απώτερο στόχο τη βελτίωση των όρων κερδοφορίας του ελληνικού κεφαλαίου.

8 Απριλίου 2010

Ηρακλής Οικονόμου *Ελληνική χρεοκοπία, γερμανικός επεκτατισμός, και το τέλος του ευρωπαϊκού ονείρου*

Εως τη στιγμή που γράφονται αυτές οι γραμμές, η ελληνική κυβέρνηση δεν είχε αποφασίσει αν θα κάνει χρήση του μηχανισμού «στήριξης» της ελληνικής οικονομίας που συμφωνήθηκε στη Σύνοδο Κορυφής στις 25-26 Μαρτίου και οριστικοποιήθηκε στη διάσκεψη του Eurogroup στις 11 Απριλίου. Μικρή σημασία όμως έχει αυτό ως προς τα συμπεράσματα που πρέπει να εξαχθούν σε σχέση με τη φύση της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης και τη γερμανική στρα-

τηγική εντός αυτής. Υπενθυμίζεται ότι στις διαπραγματεύσεις του Eurogroup, η κυβέρνηση Μέρκελ επέβαλλε τη σύνδεση του μηχανισμού «στήριξης» με το ΔΝΤ, τη διαμόρφωση των επιτοκίων δανεισμού μέσω του μηχανισμού «με μη χαριστικούς» όρους, τον ορισμό «αυστηρών προϋποθέσεων» για την εκταμίευση της χρηματοδότησης, και τη θεώρηση του μηχανισμού ως «έσχατο μέτρο» που προσφέρεται μόνο σε περίπτωση αδυναμίας χρηματοδότησης της Ελλάδας μέσω των αγορών!